

10.

De kalender, een verdere verkenning

Leeftijdsgroep	Ongeveer 12-16 jaar.
Kerdoel	Deze les levert een bijdrage aan kerndoel 3 voor rekenen: De leerlingen leren omgaan met tijd in alledaagse situaties.
Leerstofonderdeel	3.3.9 welke dag het is en die op de kalender aanwijzen 3.3.9 bepaalde feesten en gebeurtenissen op de kalender aanwijzen 3.3.9 kalenderfeiten kennen
Doel van de les	Nader kennis maken met de structuur en het gebruik van een kalender, de dagen, weken en maanden.
Benodigdheden	- meerdere kalenders, waaronder één waarin de weken onder elkaar vermeld staan - voor elke twee leerlingen werkblad 1 (data kunnen eventueel aangepast worden)
Korte samenvatting	Met behulp van een kalender onderzoeken de leerlingen de structuur van een kalender, de dagen, weken en maanden.
Organisatie	Klassikaal tijdens de introductie en de kern. De verwerking gebeurt in tweetallen.

Activiteiten

Introductie:

Laat de leerlingen verschillende kalenders bekijken, geef ze even de tijd hier voor, bijvoorbeeld 5 minuten. Vertel de leerlingen dat ze goed moeten kijken wat er op de kalenders verschillend en hetzelfde is. Vraag de leerlingen wat ze gezien hebben en noteer dat op het bord.

Kern:

Stel verdiepende vragen. Bijvoorbeeld als een leerling vertelt dat er cijfers op de kalender staan, vraag dan naar de betekenis van die getallen, naar de plaats, de hoeveelheid, de volgorde.

Wat is de betekenis van de dagen van de week, wat betekenen de afkortingen (zo nodig afspreken hoe je deze noteert: ma, di, wo, do, vr, za, zo).

Valt het op dat dat de ene keer de eerste van de maand op een woensdag begint en de andere keer op een vrijdag? Wijs ze daar op. Hoe zou dat komen?

Vraag naar data die op zondag vallen. Welke data op dinsdag? Welke dagen zie je het meeste deze maand? Heeft elke maand 31 dagen?

Hoeveel rijen zijn er per maand, wat betekent dat?

Laat 17 januari aanwijzen en vraag op welke dag dat valt? En 10 september? En wanneer is het koninginnedag, wanneer is je moeder jarig? Op welke dag is het kerstmis?

Verwerking:

In tweetallen. Vraag de leerlingen werkblad 1 te maken. De opdracht is op te zoeken op welke dag bepaalde data vallen, die in de eerste kolom staan. Die dagen omcirkelen ze in de tweede kolom. Doe eventueel eerst een voorbeeld met de hele groep.

Afsluiting:

Bespreek de werkbladen met de hele groep. Vraag eventueel aan de groep of ze het leuk vinden om een eigen kalender te maken.

Aandachtspunten

Sommige leerlingen hebben thuis geen kalender en zijn er weinig vertrouwd mee. Probeer gratis kalenders bij de winkels te krijgen en geef deze na afloop mee naar huis. Kalenders zijn jaarlijks extra goedkoop vanaf maart.

Differentiatie**Makkelijker**

- kijk en bespreek aanvankelijk alleen de dagen van één maand (en laat weken achterwege)
- ondersteun de dagen van de week met voor elke dag een kleur, zodat de leerlingen zien dat de dagen steeds terugkomen. Door de dagen van een maand op te hangen en vervolgens dit ook te doen met de volgende maand worden de leerlingen zich bewust dat de dagen van de maand zich ook grotendeels herhalen.

Moeilijker

- laat de belangrijke data opzoeken zoals verjaardagen of feestdagen
- laat vakantiedagen opzoeken
- laat opzoeken op een kalender, waarbij de weken niet horizontaal maar verticaal staan afgedrukt.

Vervolgactiviteiten

Hoeveel dagen duurt het nog of hoeveel dagen geleden was het? (bepalen van tijdsduur in dagen)
Op welke dag ben ik jarig dit jaar?
De tweede zondag van de maand.
Wat komt er na het laatste vakje van de maand (1). Wat komt er in het vakje voor de 1 te staan? (31,30,(29) of 28.

Werkblad 1

Datum	Op welke dag valt dat? Zet een cirkel om die dag:						
1 januari 2009	ma	di	wo	do	vr	za	zo
1 februari 2009	ma	di	wo	do	vr	za	zo
15 maart 2009	ma	di	wo	do	vr	za	zo
8 oktober 2009	ma	di	wo	do	vr	za	zo
2 september 2009	ma	di	wo	do	vr	za	zo
9 november 2009	ma	di	wo	do	vr	za	zo
19 april 2009	ma	di	wo	do	vr	za	zo
28 maart 2009	ma	di	wo	do	vr	za	zo
5 december 2009	ma	di	wo	do	vr	za	zo
21 juni 2009	ma	di	wo	do	vr	za	zo
5 juli 2009	ma	di	wo	do	vr	za	zo
10 augustus 2009	ma	di	wo	do	vr	za	zo
6 oktober 2009	ma	di	wo	do	vr	za	zo
30 april 2009	ma	di	wo	do	vr	za	zo
31 december 2009	ma	di	wo	do	vr	za	zo